

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har den 6 april 2000 beslutat att bereda bl.a. finansutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 1999/2000:60 Berättelse om verksamheten i Europeiska unionen under 1999 jämte motioner. Finansutskottet yttrar sig över skrivelsen, ett yrkande om revisionsrättens slutsatser i en motion (mp) som har väckts med anledning av skrivelsen samt tre yrkanden från allmänna motionstiden 1999. Dessa yrkanden rör finansieringen av EU (m), alternativ till EMU (v) samt offentlig upphandling (mp).

Finansutskottet föreslår att de i yttrandet behandlade motionsyrkandena avstyrks. Till yttrandet har fogats fyra avvikande meningar (m, v, kd, fp, mp).

Regeringens skrivelse

Enligt riksdagsordningen 10 kap. 1 § skall regeringen fortlöpande informera riksdagen om vad som sker inom ramen för samarbetet i Europeiska unionen samt varje år till riksdagen lämna en skrivelse med berättelse över verksamheten i Europeiska unionen. Årets skrivelse (skr. 1999/2000:60) avser 1999 och behandlar Europeiska unionens övergripande utveckling, det ekonomiska och sociala samarbetet, unionens förbindelser med omvärlden, det rättsliga och inrikes samarbetet samt unionens institutioner. Vidare redovisas förberedelser för Sveriges ordförandeskap i EU:s ministerråd första halvåret 2001.

Följande avsnitt i skrivelsen berör finansutskottets beredningsområde:

3.2 EU:s reformering – Agenda 2000, i vad avser

3.2.1 EU:s budget för perioden år 2000–2006 (s. 40)

3.2.2 Nytt beslut om egna medel (s. 40 f.)

4 Den ekonomiska och monetära unionen – EMU (s. 45 f.)

6 Tillväxt och sysselsättning (s. 57 f.)

7 Inre marknadens utveckling, i vad avser

7.7 Offentlig upphandling (s. 69)

10 Fri rörlighet för tjänster och kapital, i vad avser

10.1 Finansiella tjänster (s. 86 f.)

21 Konsumentpolitik, i vad avser

21.4 Direktivförslag om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter (s. 181)

27 EG:s statistikarbete (s. 202 f.)

28 EU:s budget (s. 204 f.)

29 Åtgärder mot fusk och andra oegentligheter, i vad avser

29.2 Övriga åtgärder för att undvika fusk, fel och andra brister (s. 209 f.)

35.3 Materiell straffrätt, i vad avser

35.3.5 Offentlig upphandling (s. 285)

39 Institutionernas funktion och verksamhet, i vad avser

39.5 Europeiska revisionsrätten (s. 308 f.)

39.8 Europeiska centralbanken (s. 311)

39.9 Europeiska investeringsbanken (s. 311 f.)

39.10 Europeiska investeringsfonden (s. 312)

Bilaga 10 EU-budgeten 1999 (s. 399)

Motionsyrkandena

Motion med anledning av skrivelse 60

1999/2000:U14 av Marianne Samuelsson och Yvonne Ruwaida (mp) vari yrkas

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att i kommande årsberättelser mer utförligt redogöra för Revisionsrättens slutsatser.

Motioner från allmänna motionstiden

1999/2000:U503 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari yrkas

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inriktningen av Sveriges hållning inom EU-samarbetet i övrigt (delvis).

1999/2000:U513 av Yvonne Ruwaida m.fl. (mp) vari yrkas

22. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att en prioriterad fråga för Sverige skall vara att verka för att EU:s upphandlingsregler ändras så att lokal upphandling kan ske utan inskränkningar.

1999/2000:U903 av Gudrun Schyman m.fl. (v) vari yrkas

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om internationellt samarbete som ett alternativ till medlemskap i EMU.

Finansutskottet konstaterade med tillfredsställelse i förra årets yttrande till utrikesutskottet över skrivelsen att regeringen i än större utsträckning än tidigare redovisade sina ställningstaganden i olika frågor. Finansutskottet förutsatte att regeringen även i kommande skrivelser tydligt redovisar sitt agerande och sina ställningstaganden i olika frågor (yttr. 1998/99:FiU3y). Utskottet kan konstatera att regeringen även i årets skrivelse redovisar sina ställningstaganden på huvuddelen av de områden som rör utskottet. Utskottet välkomnar detta. Redovisningen fyller både ett uppföljande syfte och ett framtidsblickande syfte. Dels kan riksdagen följa upp regeringens agerande under det gångna året, dels kan riksdagen i sitt löpande arbete med EU-frågor utnyttja skrivelsen för de många frågor i skrivelsen som kommer att vara aktuella också under år 2000 och därefter.

Utskottet övergår nu till att behandla de motionsyrkanden som berör utskottets område.

Finansiering av EU

Motionen

I *motion U503* av Bo Lundgren m.fl. (m) erinras om att EU tar i anspråk 1,1 % av medlemslänternas samlade resurser. Av detta används hälften för jordbrukssubventioner och en tredjedel för regionalpolitik. Det är angeläget att EU inte utvecklas till en transfereringsunion utan strikt koncentrerar sig på de områden där EU verkligen behövs. Medlemsavgiften måste även fortsättningsvis beslutas enhälligt. Nettobidragsmottagande länder får inte ha möjlighet att rösta ned nettobidragsgivare i syfte att öka subsidier. Vidare anför i motionen att EU inte skall ges rätt att ta ut skatt. Finansieringen skall som hittills ske via avgifter från medlemsländerna. Motionärerna yrkar att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna vad i motionen anförts om inriktningen av Sveriges hållning inom EU-samarbetet.

Finansutskottets bedömning

I skrivelsen redovisas beslutet om ett nytt finansiellt perspektiv som fattades vid Europeiska rådets möte i Berlin i mars 1999 (skr. 1999/2000:60 s. 40 f.). Det finansiella perspektivet utgör EU-budgetens långsiktiga utgiftstak dels för den totala budgeten, dels för de olika utgiftskategorierna. Inom ramen för det s.k. Agenda 2000-arbetet beslutades också vid Europeiska rådet i Berlin om vissa förändringar av systemet för egna medel som regleras i rådsbeslut. Överenskommelsen vid Europeiska rådet i Berlin måste därför formaliseras i ett nytt rådsbeslut om egna medel.

Kommissionen lade under sommaren 1999 fram ett förslag till nytt beslut som innebär att förändringarna enligt Europeiska rådets beslut fullföljs. Rådsbehandlingen är ännu inte avslutad. När rådets beslut antagits vidtar en process för nationellt godkännande av beslutet. Detta innebär att regeringen så snart beslutet antagits kommer att återkomma till riksdagen med förslag

om att godkänna det nya beslutet om egna medel. I likhet med propositionen om godkännande av rådets beslut 1994 angående systemet för gemenskapens egna medel (prop. 1994/95:210, bet. 1994/95:FiU25) kan denna proposition förväntas bli remitterad till finansutskottet.

För närvarande krävs alltså enhällighet mellan medlemsstaterna för beslut om medlemsavgiften. Sverige har inte drivit någon annan linje. Frågan förväntas inte heller aktualiseras under den pågående regeringskonferensen där frågan om en eventuellt utökad tillämpning av majoritetsbeslut behandlas.

Beträffande beskattningsrätt har utskottet tidigare uttalat att EU inte skall erhålla beskattningsrätt. EU:s verksamhet bör även fortsättningsvis finansieras genom avgifter från medlemsstaterna (yttr. 1995/96:FiU3y, bet. 1996/97:FiU5). Utskottet vidhåller denna uppfattning.

Med hänvisning till det anförda finner finansutskottet inte att något tillkännagivande är påkallat. Finansutskottet anser således att utrikesutskottet bör avstyra motion U503 (m) yrkande 9 i denna del.

Internationellt samarbete som ett alternativ till deltagande i EMU

Motionen

Enligt *motion U903* av Gudrun Schyman m.fl. (v) framställs EMU ofta som ett medel för politiken att begränsa kapitalets makt och förhindra valutaspekulation – ett verktyg för folkvalda och regeringar att återta förlorad makt i en globaliserad värld. Men det är en uppfattning som det går att resa många invändningar emot. EMU är en garanti för globaliserade kapitalrörelser, inte ett hinder för dem.

Vidare konstateras att huvudmålet för ECB är att uppnå prisstabilitet. Andra viktiga mål som ökad sysselsättning, jämställdhet och tillväxt är helt underordnade detta mål.

Det finns starka finanspolitiska restriktioner via den så kallade stabilitetspakten, som kraftigt begränsar regeringarnas och ländernas handlingsutrymme och möjligheter att föra en mer expansiv och sysselsättningsinriktad politik.

Det är mot bakgrund av denna institutionella miljö som påståendet om EMU som en motvikt till kapitalet måste prövas. Enligt motionärernas uppfattning är det rimligare att se EMU mer som de privata kapitalägarnas redskap för att tygla demokratin än som demokratins redskap för att tygla kapitalägarna. Att valutafluktuationer uppfattas som något väldigt problematiskt är ofta utgångspunkten när man argumenterar för ett EMU-medlemskap och valutapolitisk stabilitet. Men även detta är en tveksam uppfattning, anser motionärerna. Vid en samlad bedömning hade den svenska EMU-utredningen svårt att finna belägg för att växelkursförändringar skulle ha några negativa effekter för utrikeshandel, räntor och investeringar. Däremot varnade utredningen för risken med ökad arbetslöshet om det inte går att anpassa valutan vid ekonomiska krislägen. Kan inte valutan vara flexibel måste arbetsmarknaden vara det. Därför är risken för ökad arbetslöshet betydande.

EMU är enligt motionärerna i grunden en konstruktion byggd på det monetaristiska högertänkandet som växte sig starkt under 1980-talet. Kärnan i detta tänkande är att allmänhet och förtroendevalda skall berövas ansvaret för den ekonomiska politiken, ett ansvar som i stället skall överlämnas till förment opolitiska experter. Minskad demokrati har alltid gynnat starka privata kapitalgrupper, så även i fallet med EMU. Sverige kan och skall spela en mer aktiv och mer progressiv roll i skapandet av en ny, mer rättvis och demokratisk världsordning utanför EMU. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Finansutskottets bedömning

Sverige har valt att inte delta i valutaunionen från starten. Ett eventuellt beslut om deltagande i valutaunionen måste ha ett brett folkligt stöd. Sverige håller dörren öppen för ett senare inträde i valutaunionen. Regeringens uppfattning är att det inte är aktuellt att delta i det europeiska växelkurssarbetet ERM2. Erfarenheterna från den nuvarande politiken inriktad på prisstabilitet i kombination med rörlig växelkurs är goda.

Kampen mot arbetslöshet och för full sysselsättning utgör även i fortsättningen ett viktigt inslag i en aktiv svensk Europapolitik. De politiska förutsättningarna för ett stärkt samarbete är enligt utskottets mening goda. Regeringen har i budgetpropositionen 2000 deklarerat att den avser att arbeta för att riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och dess övervakning ges samma vikt som motsvarande instrument på det ekonomiska området samt att sysselsättningspakten som beslutades i Köln i juni blir en framgång. Mötet i Lissabon har fört denna fråga ytterligare ett steg framåt. Man slog fast behovet av att sätta full sysselsättning som ett mål.

Den nya avdelningen om sysselsättning i EG-fördraget har medfört att sysselsättningsfrågan har fått en förstärkt position i EU:s samarbete.

De allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och de gemensamma sysselsättningsriktlinjerna är viktiga instrument för ekonomisk-politisk samordning i EU. Ett starkt europeiskt samarbete skapar bättre förutsättningar för ett samlat agerande och kan därmed stödja de nationella ansträngningarna för ökad tillväxt och sysselsättning.

De allmänna riktlinjerna pekar på vikten av att medlemsstaterna bedriver en sammanhållen strategi för att skapa goda förutsättningar för en hög tillväxt och sysselsättning. Strategin bygger på en sund makroekonomisk politik, åtgärder för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt samt ekonomiska reformer i syfte att öka effektiviteten på varu-, tjänste- och kapitalmarknaderna.

Finansutskottet har vid flera tillfällen understrukt behovet av sunda statsfinanser, som är ett grundläggande inslag i stabilitetspakten, samt behandlat den svenska budgetkonsolideringens fördelningseffekter (senast i bet. 1998/99:FiU20 och i bet. 1999/2000:FiU1). Enligt utskottets uppfattning fanns det inte något alternativ till saneringen av de offentliga finanserna. Den var nödvändig för att återställa förtroendet för svensk ekonomi och få ned de höga räntor som allvarligt dämpade tillväxtkraften, inte minst i de mindre och medelstora företagen. Den var också nödvändig för att säkra den fram-

tida välfärden. Enligt utskottet är det också viktigt att inse att effekten på svensk ekonomi och de svenska hushållen av t.ex. den kraftiga finansiella oron under 1998 hade varit betydligt större än vad den i själva verket blev om inte budgetsaneringen varit framgångsrik. Sveriges motståndskraft mot internationell oro har till följd av den förda ekonomiska politiken förbättrats betydligt jämfört med situationen i början och mitten av 1990-talet.

I betänkandet 1999/2000:FiU1 behandlade utskottet också Riksbankens roll och penningpolitikens betydelse för att upprätthålla ett stabilt penningvärde. Utskottet konstaterade att den låga inflationen och de låga inflationsförväntningarna skapar förutsättningar för en bra reallönetillväxt även vid relativt låga nominella lönepåslag. Det framgår inte minst av utvecklingen under de senaste åren då reallönetillväxten varit hög samtidigt som de nominella löneökningarna historiskt sett varit små. Under 1970- och 1980-talen och de första åren på 1990-talet var situationen nästan den omvända. Höga nominella löneökningar gav nära nog obefintliga reallöneökningar.

Att lönebildningen fungerar väl är avgörande ur sysselsättnings- och tillväxtpunkt. Den totala svenska lönekostnadsutvecklingen bör anpassas till den allmänna produktivitetsutvecklingen och till vad som gäller i våra viktigaste konkurrentländer. Alltför höga löneökningar ger dämpad tillväxt och lägre sysselsättning. För att klara inflationsmålet tvingas Riksbanken i så fall föra en stram penningpolitik och höja räntorna.

Med hänvisning till det anförda anser finansutskottet att utrikesutskottet bör avstyrka motion U903 (v) yrkande 7.

Offentlig upphandling

Motionen

Enligt *motion U513* av Yvonne Ruwaida m.fl. (mp) ställer EU:s upphandlingsregler till förtret när det gäller närproducerade livsmedel. En prioriterad fråga för Sverige att driva måste vara att ändra EU:s upphandlingsregler, vilka bl.a. inskränker det kommunala självstyret, så att lokal upphandling kan ske utan inskränkningar.

Finansutskottets bedömning

Finansutskottet har nyligen behandlat och avstyrkt 20 motioner om offentlig upphandling (bet. 1999/2000:FiU16). Betänkandet justerades i utskottet den 7 mars och kammaren beslutade enligt utskottets hemställan den 22 mars. Utskottet anförde bland annat (s. 9 f.):

Som framgått ovan pågår ett omfattande arbete inom EU med upphandlingsfrågor. Bl.a. är offentlig upphandling ett område som enligt kommissionens handlingsplan för den inre marknaden bör prioriteras. Kommissionen har i ett meddelande om offentlig upphandling anfört att reglerna bör göras enklare, mer flexibla och anpassade efter förändringarna på marknaden. Genom Amsterdamfördraget betonas att miljöhänsyn skall integreras i alla gemenskapens politikområden för att en hållbar utveckling skall uppnås. Ett stort antal av de frågor som är aktuella inom EU är sådana som utskottet anser vara viktiga, t.ex. möjligheten att ställa miljökrav. Utskottet ser med tillfredsställelse på

denna utveckling och förutsätter att Sverige driver dessa frågor med stor kraft.

I sammanhanget vill utskottet nämna att Upphandlingskommittén i sitt fortsatta arbete bl.a. skall följa det arbete som bedrivs i fråga om miljökrav vid offentlig upphandling, *behandla frågan om möjligheten att upphandla lokalt* (kursiv här) samt analysera möjligheterna för en upphandlande enhet att ta in s.k. antidiskrimineringsklausuler i upphandlingsavtalet. Kommittén skall också ta fram riktlinjer för det svenska arbetet med upphandlingsfrågor i EU.

Utskottet ansåg inte att det arbete som redovisades i utskottets betänkande borde föregripas. Utskottet kan konstatera att Upphandlingskommittén kommer att behandla frågan om möjligheten att upphandla lokalt. Således finner inte utskottet något tillkännagivande påkallat och anser att utrikesutskottet bör avstyrka motion U513 (mp) yrkande 22.

Revisionsrättens slutsatser

Motionen

I *motion U14* av Marianne Samuelsson och Yvonne Ruwaida (mp) anføres att revisionsrättens iakttagelser om verksamhetsåret är en allvarlig kritik mot sättet att handha unionens resurser. Denna kritik var en bidragande orsak till kommissionens avgång vilken var en positiv omskakning av EU-systemet. Tyvärr har, anför motionärerna, inte tillfredsställande åtgärder från kommissionens sida synts till, och motionärerna saknar en utförligare redogörelse för den svenska regeringens arbete med denna fråga. I motionen yrkas att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna att kommande årsberättelser mer utförligt måste redogöra för revisionsrättens slutsatser.

Finansutskottets bedömning

Revisionsrätten behandlas i skrivelsens avsnitt 29.2.3 (s. 211) och 39.5 (s. 308 f.). Den praxis som har utvecklats innebär att mer utförliga redogörelser för revisionsrättens iakttagelser ges i den ekonomiska vårpropositionen (prop. 1996/97:150 s. 219 f., prop. 1997/98:150 s. 203 f., prop. 1998/99:100 s. 191 f.). Finansutskottet har behandlat revisionsrättens iakttagelser, och regeringens bedömningar av dessa, i betänkandena med anledning av vårpropositionen (bet. 1997/97:FiU20 s. 274 f., 1997/98:FiU20 s. 209 f., 1998/99:FiU20 s. 185 f.). Vid behandlingen våren 1998 yttrade sig fyra utskott till finansutskottet rörande revisionsrättens iakttagelser (utrikes-, jordbruks-, närings- samt arbetsmarknadsutskotten). Våren 1999 yttrade sig utrikesutskottet. Finansutskottet har framhållit att stor vikt bör läggas vid revisionsrättens rapporter och att det är angeläget att regeringen redogör för sin bedömning av iakttagelser rörande Sverige i rättens rapporter. Utskottet har vidare anført att det är angeläget för Sverige att gemenskapsmedel används på korrekt sätt. Det finns en mängd skäl till att stödja strävandena inom EU för ökad effektivitet, säker medelshantering, stärkt kontroll och revision. För Sverige som stor nettobidragsgivare är det angeläget att verka för en så ändamålsenlig och kostnadseffektiv användning av gemenskapens

medel som möjligt. Det är också av avgörande betydelse för den gemensamma politiken att medlen går till avsedda ändamål och inte slösas bort på grund av dålig administration och kontroll.

Kommissionens arbete med att bekämpa bedrägerier redovisas i skrivelsens avsnitt 29.2.2 (s. 209 f.). I skrivelsen erinras om att beslut fattats om att inrätta en ny byrå för bekämpning av bedrägerier, OLAF. Förslaget om att inrätta ett nytt organ bereddes i rådet under våren 1999 och kunde tack vare gott samarbete mellan rådet, Europaparlamentet och kommissionen och med inte minst Sverige som pådrivande part i förhandlingarna avslutas redan i maj 1999.

Finansutskottet fann i sin behandling av ett liknande yrkande i samband med förra årets skrivelse ingen anledning att föreslå någon ändring av den form som etablerats för regeringens redovisning av revisionsrättens rapporter (yttr. 1998/99:FiU3y). Finansutskottet vidhåller sin bedömning och anser således att utrikesutskottet bör avstyrka motion U14 (mp) yrkande 10.

Stockholm den 11 april 2000

På finansutskottets vägnar

Jan Bergqvist

I beslutet har deltagit: Jan Bergqvist (s), Mats Odell (kd), Gunnar Hökmark (m), Bengt Silfverstrand (s), Lisbet Calner (s), Johan Lönnroth (v), Lennart Hedquist (m), Sonia Karlsson (s), Fredrik Reinfeldt (m), Carin Lundberg (s), Sven-Erik Österberg (s), Per Landgren (kd), Anna Åkerhielm (m), Matz Hammarström (mp), Karin Pilsäter (fp), Marie Engström (v) och Agne Hansson (c).

Avvikande meningar

1. Finansiering av EU (m, kd, fp)

Mats Odell (kd), Gunnar Hökmark (m), Lennart Hedquist (m), Fredrik Reinfeldt (m), Per Landgren (kd), Anna Åkerhielm (m) och Karin Pilsäter (fp) anser att finansutskottets bedömning under rubriken *Finansiering av EU* bort ha följande lydelse:

Finansutskottet vill erinra om att EU tar i anspråk 1,1 % av medlemsländernas samlade resurser. Av detta används hälften för jordbrukssubventioner och en tredjedel för regionalpolitik. Utskottet vill understryka att det är angeläget att EU inte utvecklas till en transfereringsunion utan strikt koncentrerar sig på de områden där EU verkligen behövs. Medlemsavgiften måste även fortsättningsvis beslutas enhälligt. Nettobidragsmottagande länder får inte ha

möjlighet att rösta ned nettobidragsgivare i syfte att öka subsidier. Vidare skall EU inte ges rätt att ta ut skatt. Finansieringen skall som hittills ske via avgifter från medlemsländerna.

Finansutskottet anser att utrikesutskottet bör tillstyrka motion U503 (m) yrkande 9 i denna del.

2. Internationellt samarbete som ett alternativ till deltagande i EMU (m, kd, fp)

Mats Odell (kd), Gunnar Hökmark (m), Lennart Hedquist (m), Fredrik Reinfeldt (m), Per Landgren (kd), Anna Åkerhielm (m) och Karin Pilsäter (fp) anser att finansutskottets bedömning under rubriken *Internationellt samarbete som ett alternativ till deltagande i EMU* bort ha följande lydelse:

Finansutskottet anser att ett fullt deltagande i EMU:s tredje steg är en viktig åtgärd i Sveriges integrationsarbete. Dessutom är införandet av den gemensamma valutan ett viktigt steg i fullbordandet av en verkligt gemensam marknad och ett värdefullt hjälpmedel för att bekämpa arbetslösheten. Valutaosäkerheten minskar och räntan blir lägre. Den största fördelen är att det blir mycket lättare för privatpersoner och småföretag att agera över gränserna när de skall resa, handla, göra affärer, spara, låna, investera, köpa hus, studera eller pensionera sig.

Finansutskottet vill vidare framhålla att den gemensamma valutan skapar transparens. Möjligheterna att göra prisjämförelser ökar. En större prispress uppstår på framför allt de varor och tjänster som lätt kan beställas över nationsgränserna. För att de svenska konsumenterna fullt ut skall kunna utnyttja dessa fördelar är det viktigt att Sverige deltar helt och hållet i det europeiska valutasamarbetet.

Med hänvisning till det anförda anser finansutskottet att utrikesutskottet bör avstyra motion U903 (v) yrkande 7.

3. Internationellt samarbete som ett alternativ till deltagande i EMU (v, mp)

Johan Lönnroth (v), Matz Hammarström (mp) och Marie Engström (v) anser att finansutskottets bedömning under rubriken *Internationellt samarbete som ett alternativ till deltagande i EMU* bort ha följande lydelse:

Som påpekas i motion U903 (v) framställs EMU ofta som ett medel för politiken att begränsa kapitalets makt och förhindra valutaspekulation – ett verktyg för folkvalda och regeringar att återta förlorad makt i en globaliserad värld. Finansutskottet vill i likhet med motionärerna framhålla att det är en uppfattning som det går att resa många invändningar emot. EMU är en garanti för globaliserade kapitalrörelser, inte ett hinder för dem. Det är rimligare att se EMU mer som de privata kapitalägarnas redskap för att tygla demokratin än som demokratins redskap för att tygla kapitalägarna. Att valutafluktuationer uppfattas som något väldigt problematiskt är ofta utgångspunkten när man argumenterar för ett EMU-medlemskap och valutapo-

litisk stabilitet. Men även detta är en tveksam uppfattning. Vid en samlad bedömning hade den svenska EMU-utredningen svårt att finna belägg för att växelkursförändringar skulle ha några negativa effekter för utrikeshandel, räntor och investeringar. Däremot varnade utredningen för risken med ökad arbetslöshet om det inte går att anpassa valutan vid ekonomiska krislägen. Kan inte valutan vara flexibel måste arbetsmarknaden vara det. Därför är risken för ökad arbetslöshet betydande.

EMU är enligt motionärerna i grunden en konstruktion byggd på det monetaristiska högertänkandet som växte sig starkt under 1980-talet. Kärnan i detta tänkande är att allmänhet och förtroendevalda skall berövas ansvaret för den ekonomiska politiken, ett ansvar som i stället skall överlämnas till förment opolitiska experter. Minskad demokrati har alltid gynnat starka privata kapitalgrupper, så även i fallet med EMU. Sverige kan och skall spela en mer aktiv och mer progressiv roll i skapandet av en ny, mer rättvis och demokratisk, världsordning utanför EMU.

Sverige bör bli än mer pådrivande för ett utvidgat samarbete i globalekonomiska frågor. Sex huvudfrågor bör prioriteras.

- För det första bör Sverige ta initiativ till att redovisa omvärldseffekter av nationell politik. Bland annat bör detta gälla omvärldseffekter på sysselsättningsområdet, när det gäller klyftorna mellan rika och fattiga länder samt när det gäller förändringar på miljöområdet och i genussystemet.
- Ett annat initiativ bör tas på skatteområdet. En synbar effekt av globaliseringen under senare år är tendensen att allt fler nationer har låga skatter på kapital och företag för att locka till sig utlandsinvesteringar. Genom låg skatt på energi, bensin och miljöfarlig produktion kan länderna också locka till sig miljöfarlig produktion från länder med en mer progressiv miljöpolitik. Regeringen bör i de internationella institutionerna verka för åtgärder för att minska sådan skadlig skattekonkurrens och för en global skatt på valutatransaktioner.
- Regeringen bör ta initiativ till att uppnå en mellanstatlig finanspolitisk samordning för fler jobb i Europa. Trots en uppåtgående konjunktur utgör massarbetslösheten det absolut största sociala problemet i både Europa och andra delar av världen.
- Det fjärde området gäller miljön. Det finns i dag ett stort antal internationella konventioner till skydd för miljön. Ett problem är emellertid att konventionerna snarare är moraliskt än juridiskt bindande eftersom det inte finns något juridiskt instrument som kan hantera eventuella brott mot konventionen. Inrättandet av en internationell miljödomstol skulle kunna vara ett sätt att hantera problemet.
- Samarbetet mellan nationerna behöver öka för att balansera de stora multinationella företagens makt. I samarbete med de fackliga organisationerna och andra folkrörelser bör de parlamentariska församlingarna forma långsiktiga ägarstrategier med sikte på ett större hänsynstagande till bland annat sociala konsekvenser och miljöpåverkan. Bland annat kan detta ske genom att utnyttja pensionssparande för strategiska investeringar och inflytande i företagen. Regeringen bör i olika internationella forum verka för formandet av en sådan ägarstrategi.

- Frågan om den ekonomiska maktens fördelning gäller inte bara kapital och arbete, utan också i högsta grad kvinnor och män. I de avancerade kapitalistiska industriländerna har det på senare tid alltmer uppmärksamats att både ägarmakten och den verkställande ledningen i de multinationella företagen är totalt manligt dominerade.

Finansutskottet anser att utrikesutskottet bör tillstyrka motion U903 (v) yrkande 7.

4. Revisionsrättens slutsatser (mp)

Matz Hammarström (mp) anser att finansutskottets bedömning under rubriken *Revisionsrättens slutsatser* bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motion U14 (mp) innebär Revisionsrättens iakttagelser om verksamhetsåret en allvarlig kritik mot sättet att handha unionens resurser. Denna kritik var en bidragande orsak till kommissionens avgång vilken var en positiv omskakning av EU-systemet. Tyvärr har inte tillfredsställande åtgärder från kommissionens sida syns till, och utskottet saknar en utförligare redogörelse för den svenska regeringens arbete med denna fråga. Den allvarliga och omfattande korruption som finns inom EU-systemet bör lyftas fram tydligare i regeringens skrivelse. Kommande årsberättelser måste redogöra mer utförligt för revisionsrättens slutsatser.

Finansutskottet anser att utrikesutskottet bör tillstyrka motion U14 (mp) yrkande 10.

Till utrikesutskottet.....	1
Regeringens skrivelse	1
Motionsyrkandena	2
Motion med anledning av skrivelse 60.....	2
Motioner från allmänna motionstiden	2
Utskottet.....	3
Finansiering av EU.....	3
Motionen	3
Finansutskottets bedömning	3
Internationellt samarbete som ett alternativ till deltagande i	
EMU.....	4
Motionen	4
Finansutskottets bedömning	5
Offentlig upphandling	6
Motionen	6
Finansutskottets bedömning	6
Revisionsrättens slutsatser.....	7
Motionen	7
Finansutskottets bedömning	7
Avvikande meningar.....	8
1. Finansiering av EU (m, kd, fp).....	8
2. Internationellt samarbete som ett alternativ till deltagande i	
EMU (m, kd, fp)	9
3. Internationellt samarbete som ett alternativ till deltagande i	
EMU (v, mp).....	9
4. Revisionsrättens slutsatser (mp).....	11